

Program nauczania

1. HISTORIA NOWOŻYTNA POWSZECHNA XVI-XVIII w.

(studia I stopnia, stacjonarne, II rok historii)

2. 30 godzin

3. Wykład kursowy: Ewolucja ustroju politycznego w epoce nowożytnej.

4. Wykaz tematów:

- *Gospodarcze, polityczne i społeczne przesłanki absolutyzmu.*
- *Ustrój monarchii angielskiej za Tudorów.*
- *System rządów absolutnych we Francji XVII w.*
- *Ustrojowy charakter monarchii brandenbursko - pruskiej i państwa pruskiego.*
- *Absolutyzm w państwach skandynawskich.*
- *Charakterystyczne cechy absolutyzmu w państwie rosyjskim.*
- *Absolutyzm w monarchii Habsburgów austriackich.*
- *Struktura władzy w Republice Zjednoczonych Prowincji Niderlandów.*
- *Monarchia parlamentarna w Anglii.*
- *Rządy parlamentarne „epoki wolności” w Szwecji.*
- *Ustrój epoki Oświecenia.*
- *Kształtowanie się ustroju Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.*
- *Paralela ustrojowa Rzeczypospolitej Polskiej i Szwecji w XVIII w.*

5. Sposób zaliczenia:

egzamin pisemny, (wymagania: podręczniki i literatura monograficzna / jeden zestaw do wyboru / według załączonego wykazu, wykłady).

Wykaz lektur obowiązkowych z historii nowożytnej powszechnej XVI-XVIII w. (studia I stopnia, stacjonarne, II rok historii, rok akademicki 2008/2009)

Podręczniki:

- A.Wyczański, *Historia powszechna XVI wiek* /różne wydania/
- A.Kersten, *Historia powszechna XVII wiek* /różne wydania/
- J.Maciszewski, *Historia powszechna. Oświecenie* /różne wydania/

Z. Wójcik, *Historia powszechna XVI-XVII wiek* /różne wydania/
E. Rostworowski, *Historia powszechna XVIII wiek* /różne wydania/

Monografie: /do wyboru jeden zestaw/

I zestaw:

1. A. Mączak, *Rządzący i rządzi*, Warszawa 1986.
2. S. E. Åström, *Gospodarka szwedzka a mocarstwowa rola Szwecji w latach 1632-1697*, w: *Europa i świat w początkach epoki nowożytnej*, cz. 2, pr. zbior. pod red. A. Mączaka, Warszawa 1992.
3. J. Murat, *Colbert*, Warszawa 1988.

II zestaw:

1. A. Kucharski, *Hiszpania i Hiszpanie w relacjach Polaków. Wrażenia z podróży i pobytu od XVI do początków XIX wieku*, Wyd. Nauk. Semper, Warszawa 2007, (bez XIX wieku).
2. A. Żygadło, *Reformacja w Szwecji, Danii i Norwegii*, Wyd. Nauk. Semper, Warszawa 2005.
3. T. Cegielski, *Absolutyzm w Prusach i Austrii*, w: *Europa i świat w epoce oświeconego absolutyzmu*, Warszawa 1991.

III zestaw:

1. M. Bogucka, *Gorsza pleć. Kobieta w dziejach Europy od antyku po wiek XXI*, Warszawa 2005, rozdz. V-X.
2. M. Kopczyński, „Państwo militarne”. *Z badań nad dziejami Szwecji okresu mocarstwa*, „Zapiski Historyczne”, t. LVI, 1991, z. 1, s. 119- 134.
3. Ch. Hill, *Oliwer Cromwell i rewolucja angielska*, Warszawa 1988.

IV zestaw:

1. E. Kizik, *Śmierć w mieście hanzeatyckim*, Gdańsk 2000.
2. C. R. Boxer, *Morskie imperium Holandii*, Gdańsk 1980.
3. G. Olsson, „Epoka wolności” w Szwecji 1718-1772, „Zapiski Historyczne”, t. 35, R. 1970, z. 3-4.

V zestaw:

1. F. Dollinger, *Dzieje Hanzy*, Gdańsk 1975.
2. E. L. Petersen, *Kryzys szlachty duńskiej 1580-1660*, w: *Europa i świat w początkach epoki nowożytnej*, pr. zbior. pod red. A. Mączaka, cz. 1, Warszawa 1991, s. 155-177.
3. J. Baszkiewicz, *Richelieu*, Warszawa 1984.

Dr hab. Gabriela Majewska, prof. UG
Instytut Historii UG

Program nauczania

1. ELEMENTY STATYSTYKI I DEMOGRAFII HISTORYCZNEJ

(studia II stopnia, stacjonarne, I rok historii, rok akademicki 2008/2009 – semestr zimowy).

2. 60 godzin

3. Ćwiczenia

4. Wykaz tematów, literatura i źródła (semestr zimowy - 30 godzin):

I. Pojęcie i cele statystyki historycznej. Źródła do badań statystyczno-historycznych.

Problemy wynikające z wykorzystania źródeł statystycznych w historii (2 godziny).

Literatura: W. Kula, *Problemy i metody historii gospodarczej*, Warszawa 1983, (rozdz. IX - Statystyka); J. Topolski, *Metodologia historii*, Warszawa 1984, s. 401-410.

II. Korzyści poznawcze metody statystycznej w historii . Szacowanie statystyczne (2 godziny).

Literatura: W. Kula, op. cit.; J. Topolski, op. cit., s. 412-418.

Źródła: N. E. Bang,, K. Horst, *Tabeller over Skibsfart og Varetransport genom Oresund 1661-1783*, Kobenhaven 1945, (lata 1721-1760), Kobenhaven 1953, (lata 1761-1783).

III. Preferencje w wyborze metod statystycznych w badaniach historycznych oraz ograniczenie stosowalności statystyki w historii (2 godziny).

Literatura: W. Kula, op. cit.

IV. Opracowanie materiału statystycznego (4 godziny).

a/ Podstawowe pojęcia statystyczne (zbiorowość statystyczna, jednostka statystyczna, cechy statystyczne).

b/ Grupowanie statystyczne.

c/ Szeregi statystyczne.

d/ Tablice statystyczne.

e/ Graficzna prezentacja danych statystycznych.

Literatura: W. Kula, op. cit.; M. Kopczyński, *Podstawy statystyki. Podręcznik dla humanistów*, Warszawa 2005, (wstęp, rozdz. I.: 1.1, 1.2. 1.3,1.4, s. 9-20); A. Burzyński, *Elementy statystyki dla historyków*, Kraków 1987, t. I, (s. 137-139, 177-188).

Źródła: *Historisk statistik för Sverige, del. 3, Utikeshandel 1732-1970*, Lund 1972.; A. Groth, *Statystyka handlu morskiego Elblaga*, Słupsk 2006.

V. Analiza szeregu strukturalnego.

(na przykładzie analizy struktury demograficznej ludności Polski i Szwecji w XVIII w.)

1. Miary tendencji centralnej (obliczenie i właściwości, 4 godziny).
 - a/ Średnia arytmetyczna prosta i ważona.
 - b/ Średnia geometryczna
 - c/ Mediana
 - d/ Dominanta
 - e/ Kwartyle

Literatura: M. Kopczyński, op. cit., s. 25- 32; A. Burzyński, op. cit., s. 143-154; J. Michalewicz, *Elementy demografii historycznej*, Warszawa 1979, s. 94-102.

Źródła: E. F. Heckscher, *Sveriges ekonomiska historia från Gustav Vasa*, del II, Stockholm 1949.

2. Miary rozproszenia i miary asymetrii , obliczenie i właściwości, (3 godziny realizacja tematu, 1 godzina kolokwium).

- a/ Odchylenie przeciętne.
- b/ Odchylenie standardowe.
- c/ Odchylenie ćwiartkowe.
- d/ Współczynniki zmienności.
- e/ Wskaźnik asymetrii.
- f/ Współczynnik asymetrii.
- g/ Współczynnik koncentracji.

Literatura: M. Kopczyński, op. cit., s. 32- 59; A. Burzyński, op. cit., s. 155-160.

VI. Analiza szeregu dynamicznego (4 godziny).

1. Przyrost absolutny i przyrost względny.
2. Indeksy dynamiki.
3. Rodzaje zmian w szeregach chronologicznych.
4. Wyrównywanie szeregów chronologicznych.
5. Obliczanie tempa zmian.

Literatura: M. Kopczyński, op. cit., s. 167-209; Burzyński, op. cit., s. 160-166.

Źródła: Cz. Biernat, *Statystyka obrotu towarowego Gdańska w latach 1651-1815*, Warszawa 1962, tab. 1-9, s. 86-142, tab. 40-41, s. 280-287; S. Gierszewski, *Statystyka żeglugi Gdańska w latach 1670-1815*, Warszawa 1963.

VII. Analiza współzależności zjawisk (2 godziny).

1. Rodzaje związków cech.
2. Metody badania związków cech.
3. Regresja liniowa i korelacja.
4. Wskaźnik struktury.
5. Wskaźnik natężenia.

Literatura: M. Kopczyński, op. cit., s. 109-140; A. Burzyński, op. cit., s. 168-176. J. Michalewicz, op. cit., s. 176-204.

VIII. Elementy rachunku prawdopodobieństwa (2 godziny).

1. Zmienna losowa.
2. Właściwości prób losowych.
3. Testy statystyczne.

Literatura: M. Kopczyński, op. cit., s. 59-76, 105; A. Burzyński, op. cit., s. 190-208.

6. **Sposób zaliczenia zajęć:** zaliczenie na ocenę.

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest:

a/ pozytywna ocena z dwóch kolokwiów

b/ aktywność na zajęciach

c/ obecność na zajęciach

Tematy kolokwiów:

1/ Charakterystyka źródeł statystycznych, korzyści i trudności wynikające z stosowania metod statystycznych w historii, szacowanie statystyczne, opracowanie i analiza materiału statystycznego, analiza szeregu strukturalnego (1 godzina).

2/ Zastosowanie metod statystycznych: średnia arytmetyczna prosta i ważona, mediana, dominanta, odchylenie przeciętne i standardowe, współczynniki zmienności, wskaźniki struktury i natężenia, indeksy dynamiki, przyrost absolutny i względny (2 godziny).